

Siilin talvipesä



Siili on Suomessa uhanalaistunut muun muassa liikenteen ja ympäristömyrkyjen vaikutuksesta. Haasteita siilille aiheuttavat myös suojattomat pihat, ruuan niukka saatavuus ja leudot talvet, jotka sekoittavat sen vuosirytmien. Suomessa siili elää pääasiassa rakennetuissa ympäristöissä, joissa se löytää sopivaa hyönteisravintoa esimerkiksi lehtikasoista.

Siili vaipuu talvihorrokseen kuivaan ja lämpimään paikkaan, esimerkiksi talojen alle, halkopinoon, lehtikompostiin tai lehtikasaan. Talvihorroksen turvaamiseksi voit rakentaa siilille talvipesän. Pesälaatikko sijoitetaan hiljaiseen paikkaan mahdollisimman kauas kaduista, suojataan petoeläimiltä ja eristetään niin, ettei kosteutta pääse kertymään.

Tarvikkeet

- **Seinälaudat:** maalaamatonta lautta tai halkaistut koivuklapit
lautojen pituus vähintään 400 mm, muut mitat esim. 22x100 mm.
Yhteensä lautta tarvitaan seiniin noin 5 metriä.
- **Rimaa** pesän seiniin ja kattoon, yhteensä noin 2,5 metriä.
- **Tunnelin laudat**, 2 kpl 100x250 mm, sekä vähintään 150x300mm kokoinen lautta tai vaneri tunnelin katoksi
- **Kattotuolien/päätykolmioiden laudat**, 2 kpl 150x400 mm
- **Kattovaneri**, 2 kpl 300x450mm. Katon voi päällystää kattohuovalla tai rakentaa vesivanerista.

- Saha, vasara, ruuvimeisseli
- Nauloja ja ruuveja
- Pora ja noin 20 mm poranterä

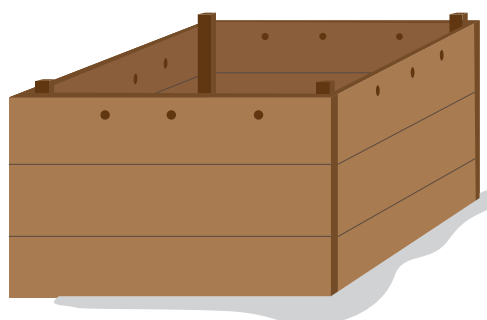
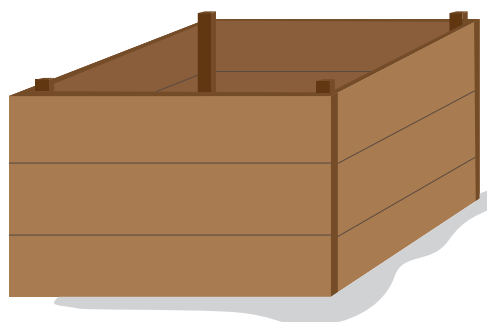
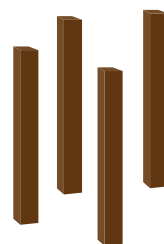
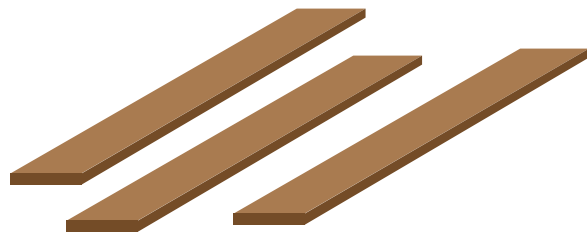
- **Pesän pohjalle** soraa, multaa, kuivia lehtiä ja pitkää heinää

Pesän on oltava leveydeltään ja korkeudeltaan vähintään 40cm. Vanha, maalaamaton lautta on oiva ja hengittävä materiaali pesän rakentamiseen. Ethän käytä vaneria seinien rakennusmateriaalina, sillä vaneripesän sisäseinät voivat herkästi homehtua. Pohjaa talvipesälle ei tarvita, kunhan pesämateriaalia on tarpeeksi.



Pesän runko

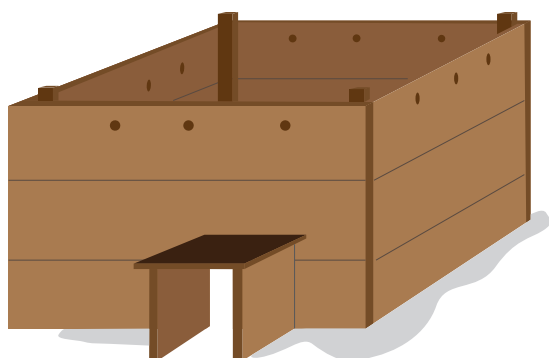
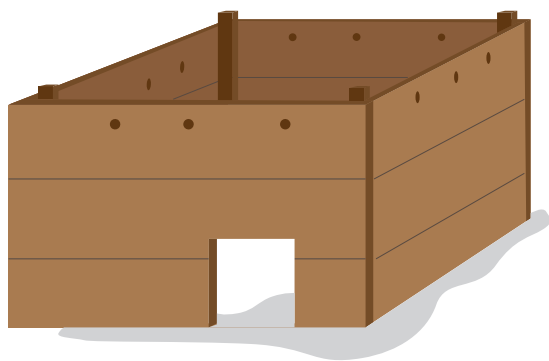
1. Sahaa 12 kpl seinälautoja 400 mm pituisiksi pätkiksi, 3 lautaa päällekkäin jokaiselle sivulle.
2. Sahaa 4 kpl rimoja pesän kulmiin niin, että rima on hieman korkeampi kuin pesän seinä. 100 mm levyisistä laudoista rakennetussa pesässä sopiva riman pituus voi olla noin 350 mm.
3. Ruuvaa pesän sivulaudat ruuveilla kiinni rimoihin niin, että rimat jäävät pesän sisäpuolelle ja riman ylimääräinen osa pesän yläpuolelle pitämään irrotettavan katon paikallaan.
4. Poraaja jokaisen seinän ylimmän laudan ylälaitaan muutamia, n. 20mm leveitä tuuletusreikiä. Näin varmistatetaan, että ilma vaihtuu eikä kosteus keräänny sisälle.



5. Sahaa yhteen pesän seinistä 100 mm korkea ja 150 mm leveä suuaukko.

6. Rakenna pesän suuaukon kokoinen tunneli, jonka katon ja sivulautojen mitat ovat 100x150x250 mm. Tunnelin katon voi rakentaa myös vanerista.

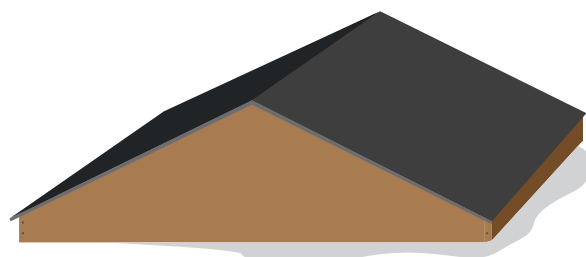
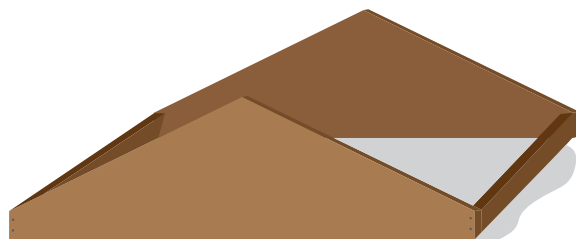
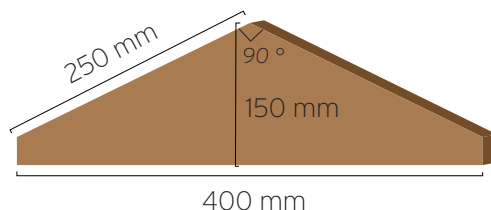
7. Kokoa ja kiinnitä tunneli kiinni pesään ruuveilla.



Pesän katto

1. Rakenna harjakattoa varten laudasta tai vanerista ensin umpinaiset kattotuolit oheisen kuvan mittojen mukaan.
2. Sahaa jäljellä olevasta rimasta kaksi noin 35 mm pituista pätkää ja ruuvaa ne kiinni kattotuoleihin.
3. Sahaa vanerista kaksi 300x450mm mm kokoista harjakaton palaa ja ruuvaa tai naulaa osat kiinni kattotuoleihin.
4. Katon päällystäminen kattohuovalla takaa pesän vedenpitävyyden. Kattohuopa naulataan kiinni katon rakenteisiin. Vesivanerista tehtyä kattoa ei tarvitse päällystää.

Siilipesän katon on hyvä olla irrotettava, jotta pesän puhdistus keväällä onnistuu kätevästi.



Pesän pohja ja sijoittaminen

1. Pesän pohjalle laitetaan alimmaksi sorakerros ja kuivaa multaa vähintään 5cm paksuudelta. Tämän jälkeen pesä täytetään kevyesti kattoon saakka kuivilla lehdillä ja pitkällä, suoralla heinällä, kuten hietakastikkaalla. Lehdiksi sopivat erinomaisesti esimerkiksi vaahteran lehdet.
2. Sopiva paikka pesälle on pihan syrjäisessä nurkassa ja sellaisessa korkeammassa paikassa, jonne sulamisvedet eivät valu. Pesän voi eristää peittämällä sen kuivilla lehdillä ja kuusenoksilla. Pesän ulkopuolelle kannattaa myös jättää kuivia lehtiä, joilla siili saa halutessaan täyttää pesäänsä. Lumi saa pakkautua pesän päälle, sillä se toimii samalla hyvänä lämpöeristeenä.



Pesän huolto

1. Puhdista siilin talvipesä keväällä vaihtamalla pesän täytteet uusiin. Paras aika on huhti-toukokuun vaihteessa, kun siilit ovat jo heränneet talviuniltaan. Siilien horroskausi kuitenkin vaihtelee riippuen vuoden kylmyydestä, joten varmista, ettei pesässä ole asukkaita ennen sen puhdistamista.

Siili saattaa käyttää talvipesää myös pesintäänsä. Tällöin pesä kannattaa puhdistaa uudelleen heinä-elokuussa ennen seuraavan horroskauden alkamista.

Kuvat ja tekstit:

Hilja Kurkinen & Anna Hakala
Espoon ympäristökeskus 2020